

דבר תורה לפרשת נשא מפרוש רבנו עובדיה ספורנו

עורך: יצחק גבאי

בעלי בעליו של הממון

הפרשה הארוכה בתורה, זה התואר של פרשת נשא. את רוב פסוקי הפרשה תופסים קרבנות הנשיאים לחנוכת המשכן אך ישנם נושאים נוספים: ברכת כהנים, פרשת נזיר, פרשת סוטה, מניין משפחות הלויים ותפקידיהם, שילוח צרוע וזב מן המחנה, ועוד פרשייה קטנה שבה נתמקד הפעם: השבת גזל. בפשטות, אדם שגזל חייב לתקן את אשר עשה ולהחזיר את הכסף או הרכוש שגזל, לידי בעליו. אך אם בעל הממון נפטר, נעלם או לא נמצא כאן מסיבות כלשהן, את הממון צריך להחזיר לאחד הגואלים דהיינו היורשים. אך אם אין לאיש יורש, ובד"כ מדובר במקרה של גר הנגזל שכעת נפטר ואין לו יורשים (כפי שאומר רש"י) – וְאִם-אֵין לְאִישׁ גֹּאֵל לְהָשִׁיב הָאֶשֶׁם אֵלָיו הָאֶשֶׁם הַמּוֹשֵׁב לֵה' לְכַהֵן מִלְבָּד אֵיל הַכֹּפְרִים אֲשֶׁר יְכַפֵּר-בּוֹ עָלָיו" – הדין הוא שמחזיר את הכסף לכהן. מדוע לכהן? על כך עונה לנו הספורנו לפרק ה' פסוק ח': "כי כשאין הבעלים קיימים ראוי להשיב הגזל לבעלי בעליו והוא האל יתברך" כלומר במקרה כזה ראוי שיחזיר את הכסף לבעל המקורי של כל הכסף והממון בעולם והוא הקב"ה. בפועל נותנים זאת לכהן של אותו משמר כי היצוג של ה' בעולם הוא ע"י הכהנים המשרתים בבית ה' (עפ"י ספורנו לפרק ה' פסוק ט'). הטיב לומר זאת הנביא חגי: " לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם ה' צְבָאוֹת" וכפרוש רש"י: "ובידי להביא לאשר חפצתי בו". שנזכה להפנים את המסר החשוב הזה, ולחיות לאורו.